

Ikt. szám: 222/33-2/2024

Heves Vármegye Önkormányzata Közgyűlése

Helyben

Beszámoló

Heves Vármegye Integrált Területi Programjának (2014-2020) megvalósításáról

Tisztelt Közgyűlés!

A 2014-2020 fejlesztési időszak jelentős változást hozott a területi elven működő operatív programokkal kapcsolatban, ugyanis a korábbi regionális szint helyett a megyei szint lett a meghatározó a tervezésben és a végrehajtásban. A változással a korábbi regionális fejlesztési tanácsok helyett a megyei önkormányzatok kaptak szerepet a fejlesztéspolitikában, megfelelően a 2012-től életbe lépő feladat- és hatáskör változásnak, miszerint a területfejlesztés vált a megyei önkormányzatok alapvető feladatává. A feladatokat részleteiben a 2014–2020 programozási időszakban az egyes európai uniós alapokból származó támogatások felhasználásának rendjéről szóló 272/2014. (XI. 5.) Korm. rendelet határozta meg. Ennek alapján a megyei önkormányzatok – mint területi szereplők – a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program (TOP) finanszírozásával megvalósuló fejlesztésekhez – a megyei területfejlesztési koncepció és megyei területfejlesztési program alapján – Integrált Területi Programot készítettek a TOP tartalmi és forrás keretei között, meghatározták a kiválasztási kritériumokat és a területi alapú értékelési szempontokat, véleményezhették a felhívás tervezeteket és a területi kiválasztási rendszer alapján szavazati joggal részt vettek a döntés-előkészítő bizottság munkájában.

Heves Megye Integrált Területi Programja (2014-2020) tervezésének és végrehajtásának főbb történései

A forrásfelhasználás megalapozása érdekében 2013 októberében a települési önkormányzatokra, mint a TOP-os projektek lehetséges kedvezményezettjeire kiterjedő projektgyűjtést végzett a Heves Megyei Önkormányzat. Ez képezte az alapját a Heves Megye Integrált Területi Programja (2014-2020) 1.0 tervdokumentumnak, melyet 2014. szeptember 26-án fogadott el a Heves Megyei Közgyűlés indikatív jelleggel. A megyei tervezés lezárásának alapfeltétele a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Európai Unió általi elfogadása volt. *A 2014–2020 közötti programozási időszakban a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program tervezésének egyes szempontjairól, valamint az operatív programhoz tartozó megyék megyei önkormányzatai és a megyei jogú városok önkormányzatai tervezési jogkörébe utalt források megoszlásáról szóló 1702/2014. (XII.3.) Korm.határozat értelmében a Heves Megyei Önkormányzat 41,69 Mrd Ft összegű forrás felhasználására kapott lehetőséget.* Fontos megemlíteni, hogy a megyei jogú városok számára külön fejlesztési forrás került meghatározásra – mely nem volt része a megyei keretnek –, azaz Eger MJV külön ITP-t alkothatott és hajthatott végre.

A megyei ITP véglegesítését megelőzően 2015. január 23-án újbóli projektgyűjtést indított el a megyei önkormányzat a települési önkormányzatok irányába, a korábban benyújtott projektlistáik felülvizsgálata céljából. Ennek eredményeként a településektől beérkezett fejlesztési elképzelések alapján aktualizáltuk az ITP megalapozását szolgáló adatbázist.

A fenti összeg megyén belüli felhasználása egyéb részleteinek meghatározására a **Heves Megyei Közgyűlés 207/2015. (VIII.28.) számú határozatával megalkotta a Heves Megye Integrált Területi Programja (2014-2020) tervdokumentumot (továbbiakban: ITP).** A dokumentum – egy rövid helyzetértékelés, majd célrendszer

meghatározáson túl – legfontosabb funkciója az intézkedéseken belüli forrásarányok, a kedvezményezett forrás elkülönítések, az indikátorok vállalása, illetve a források ütemezésének meghatározása volt. Az ütemezés a rendelkezésre álló források felhasználását alapvetően két benyújtási időszakra osztotta.

A **Kormány a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program keretében megvalósuló integrált területi programok jóváhagyásáról szóló 1562/2015. (VIII.12.) Korm. határozatával jóváhagyta a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program keretében megvalósuló integrált területi programokat, köztük Heves Megye Integrált Területi Programját (2014-2020).**

A megyék által elkészített ITP-ék figyelembevételével került elkészítésre a 2015-2016-ra vonatkozó éves fejlesztési keret, amely a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program éves fejlesztési keretének megállapításáról szóló 1005/2016. (I. 18.) Korm. határozattal került elfogadásra. Az éves fejlesztési keret (ÉFK) egy fejlesztési program adott évben meghirdetendő, valamint a már korábban meghirdetett felhívásainak alapadatait tartalmazza. A fejlesztési keretek kormányhatározatban történő közzétételével megismerhetők a pályázáshoz szükséges legfontosabb információk (felhívások száma, címe, a rendelkezésre álló forráskeret, a meghirdetés módja és tervezett időpontja).

A 272/2014. (XI.5.) Korm. rendelet 2016. május 13-án megjelent módosítása alapján a területi szereplőknek – így a megyei önkormányzatoknak – évente két alkalommal, április 30-ig és december 31-ig volt lehetőségük felülvizsgálni és szükség szerint módosítani ITP-jüket.

A jogszabályi előírásokat, illetve az Irányító Hatóság módszertani útmutatóit figyelembe véve a **Heves Megyei Közgyűlés 2016. június 28-i ülésén megtárgyalta az ITP módosítására benyújtott előterjesztést, és a 66/2016. (VIII.30.) számú közgyűlési határozatával elfogadta azt.** A módosítások az indikátor vállalások pontosítását, illetve a források ütemezésének átdolgozását, továbbá az Irányító Hatóság kritériumai módosításának az átvezetését érintették.

Az ITP 1. sz. módosításának Kormány általi jóváhagyására 2016. novemberében került sor, a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program (továbbiakban: TOP) keretében megvalósuló integrált területi programok jóváhagyásáról szóló **1612/2016. (XI. 8.) Korm. határozat elfogadásával.**

A 2016. évi TOP felhívásokra a támogatási kérelmek beadása minden konstrukciónál lezárult. Ennek ellenére a felhívások töredékénél történt csak meg az Irányító Hatóság részéről a döntéshozatal, amely jelentősen megnehezítette a vállalt indikátorok várható teljesülésének becslését.

A 2016-os év folyamán jelentkezett először a döntés-előkészítő bizottsági (DEB) munkában való részvétel. A DEB-nek az Irányító Hatóság és a területi szereplő egy-egy delegáltja volt a tagja. A támogatás iránti kérelmek a jogosultsági vizsgálatot követően a tartalmi értékelés során a pályázati felhívásban is rögzítésre került eljárásrendben kerültek a DEB elé, amely döntési javaslatot fogalmazott meg az irányító hatóság (IH) vezetője részére. Az IH vezetője a DEB javaslatának figyelembevételével döntött a támogatási kérelem támogatathóságáról és erről értesítette a támogatást igénylőt. A jogszabályi előírásoknak és a rugalmas, operatív működés szükségességének is megfelelő a Heves Megyei Közgyűlés a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program támogatási kérelmeivel kapcsolatban **a megyei önkormányzat, mint területi szereplő döntés-előkészítő feladataiban való közreműködésre létrehozta a Közgyűlés Megyei Döntés-előkészítő és Pályázattertelkítő Ideiglenes Bizottságát** (továbbiakban: Bizottság). A Bizottság első ülésére 2016. június 28-án került sor. A Bizottság munkájáról mind önálló napirendeként, mind a hivatali beszámolók részeként folyamatos tájékoztatást kapott a Közgyűlés.

A TOP eredményes és hatékony végrehajtása érdekében az IH a TOP módosítását kezdeményezte. A végrehajtás során felmerült tapasztalatok, valamint a területi szereplők által jelzett észrevételek alapján kezdte meg az Irányító Hatóság az Operatív Program módosításának egyeztetését a szakpolitikai felelősökkel, valamint az Európai Bizottság képviselőivel. A TOP módosítására tett javaslatot a TOP végrehajtását felügyelő Monitoring Bizottság 2016. október 27-i ülésén megtárgyalta és jóváhagyta. A módosítások révén bővíthetett a TOP keretében támogatható kedvezményezettek és tevékenységek köre, hozzájárulva ezzel az integrált területi programokon és helyi kezdeményezéseken alapuló program eredményes végrehajtásához, és a programban meghatározott célok eléréséhez.

2017. március végéig meghirdetésre került – az Irányító Hatóság 2017. évi munkaterve alapján – az ITP-ben a II. beadási körre tervezett forráskeret, miközben a 2016-ban megjelent felhívásokra benyújtott támogatási kérelmek döntési folyamata még 2016. év végére nem zárult le teljes körűen. Mindezekből az következett, hogy a 2017. évi pályázati felhívások hamarabb megjelentek, mintsem az előző évi támogatási kérelmekről döntés született volna. A meghirdetett keretösszegek csökkentésére nem volt lehetőség, mint ahogy az egy intézkedéshez tartozó konstrukciók közötti forrásátcsoportosításra sem. Egyéb kormányzati intézkedésekből következően az elfogadott ITP ütemezéséhez képest módosultak a pályázatok beadási időszakai, az 1.-4. prioritás tengelyhez kapcsolódó felhívásokra vonatkozó beadási határidők 2017. augusztus 15-én lezárultak. A 2018-ig vállalt indikátorok célértékének eléréséhez az Irányító Hatóság technikailag megteremtette a lehetőséget a 2016. évi konstrukciók forráskeretének megemeléséhez, természetesen a későbbi évek forrásainak terhére. Mindezen célok elérése érdekében a TOP ÉFK felülvizsgálatában a területi szereplők (megyei önkormányzatok) közreműködését kérte az Irányító Hatóság.

A Heves Megyei Önkormányzat által a 2018. évre vállalt megyei célérték elérését figyelembe véve a **Heves Megyei Önkormányzat Közgyűlése 55/2017. (VI.30.) számú határozatával jóváhagyta a 2017-2018-as évekre allokált-, a TOP éves fejlesztési kerethez kapcsolódó fejlesztési forrásütemezést.** Az IH azonban nem hagyta jóvá a módosítással újból beépülő megyei identitás pályázatra vonatkozó forráselkülönítést, tekintettel arra, hogy az intézkedéshez tartozó meghirdetett forráskeretek nem csökkenthetők. A visszajelzésnek megfelelően a Közgyűlés a 2017. szeptember 29-i ülésén a 69/2017. (IX.29.) számú határozatával a vonatkozó szövegrészt módosította. A módosításokat az Irányító Hatóság vezetője 2017. október 6-án jóváhagyta.

A Nemzetgazdasági Minisztérium a 2017. évben benyújtotta a TOP módosítására vonatkozó javaslatát az Európai Bizottság felé. A módosítási javaslat érintette a TOP 3. prioritásának (Alacsony széndioxid kibocsátású gazdaságra való áttérés kiemelten a városi területeken) egyik kimeneti indikátorát, amely az „üvegházhatású gázok becsült éves csökkenését (CO₂t)” jelentette. Ezen indikátor az **Európai Bizottság 2017. november 16-án kelt határozatával elfogadott operatív program** módosítás keretében korrigált értékre módosult.

A projektek megvalósításának előrehaladásával egyre több projektgazda szembesült azzal, hogy az elnyert támogatás nem nyújt elég forrást a projekt végrehajtásához. A 17/2017. (II.1.) Korm. rendelet megalkotásával a Kormányzat elvi lehetőséget biztosított a költségnövekmények finanszírozására a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program keretében támogatott projektek esetében legfeljebb a megítélt támogatás 30 %-ának megfelelő mértékig. Kizárólag azon támogatott projektek többlet forrásigényei kerülhettek elbírálásra, ahol már lezárultak a kapcsolódó közbeszerzési eljárások vagy amennyiben csak a tervezői költségbecslés állt rendelkezésre, de a projektgazda nyilatkozott a költségnövekmény igény felett esetleg keletkező forrásigény önerőből történő biztosítására. Az Irányító Hatóság és a Magyar Államkincstár a költségnövekmény igények elbírálása előtt megvizsgálta, hogy a Kedvezményezett önerő bevonásával vagy a pályázatban szereplő műszaki-szakmai tartalom indikátorvállalást nem veszélyeztető módosításával kezelni tudta-e a felmerülő forráshiányt. Amennyiben nem, úgy az igényeket a programszintű indikátorokhoz történő hozzájárulás mértéke alapján terjesztette a Kormány elé. Az Irányító Hatóság a költségnövekmények kezeléséhez és Kormánydöntésre történő előterjesztéséhez minden igény tekintetében állásfoglalás céljából felkérte a területi szereplőt. A soron kívüli közgyűlések okozta esetleges szervezési nehézségeket feloldva, a Heves Megyei Közgyűlés 2018. április 26-i ülésén az 5/2018. (IV. 26.) számú önkormányzati rendelettel módosította az SZMSZ-ét. Az önkormányzati rendeletmódosítás alapján az **SZMSZ 2. melléklet III.4. „Megyei Döntés-előkészítő és Pályázatértékelő Ideiglenes Bizottság” pontjának 4.1. Átruházott hatáskörök** alpontja szerint az ideiglenes bizottság foglal állást a TOP támogatással rendelkező projektek esetében az IH által megküldött költségnövekmény igényekkel kapcsolatban.

A fejlesztési ciklus során a 2018-as év nagy fontossággal bírt, ugyanis a TOP-ban meghatározott „félidős” indikátor vállalások teljesülése fontos mérföldkővet jelentett az OP végrehajtásában. A Magyar Közlöny 2018.08.13. napján megjelent 126. számában az 1367/2018. (VIII.13.) Korm. határozattal (továbbiakban: Határozat) a Kormány elfogadta a 2018. évi fejlesztéspolitikai célokat. Ennek alapján a Terület- és településfejlesztési Operatív Programot érintően országosan 187,05 Mrd forintnyi számlás elszámolás vagy támogatási előleg elszámolás benyújtása vált szükségessé a Kedvezményezettek részéről.

A Nemzetgazdasági Minisztérium által megfogalmazottak szerint módosításra kerültek a CO₃₄ „Az üvegházhatást okozó gázok éves csökkenése” című eredményességmérési indikátor 2018. évi és 2023. évi célértékei és

forrásarányos célértékei Heves megye vonatkozásában is. Ennek megfelelően a Heves Megye Integrált Területi Programja (2014-2020) című dokumentum módosítására került sor, a **Közyűlés a 2018. április 26-i ülésén a 31/2018. (IV.26.) számű határozatával a fentiekben leírt eredményességi indikátor célértékeit módosította.**

Az Irányító Hatóság elkészítette az idűszaki felmérést a Terület- és Telepűlésfejlesztési Operatív Program (TOP) „félidei” előrehaladásáról, valamint a 2018. évi részcélok teljesítéséről. Az eredményességmérésű keret alá tartozó mutatók végleges tényértékeinek a jelentése a 2018. évi éves végrehajtási jelentésben került előterjesztésre 2019. május 29-én a Monitoring Bizottság részére, melynek főbb konklűziói a következők:

- Teljesűlt a TOP 1. prioritási tengely. Az eredményességmérésű keret három szakmai indikátora közül kettű, továbbá a pénzügyű indikátor 100% felett, míg a harmadik szakmai, gyengébben teljesűlű indikátor 75% felett teljesűlt.
- Nem teljesűl a TOP 2., 3., 4., 5., 7. prioritás, valamint a 6. prioritási tengely ESZA része

Pénzügyminisztérium Eurűpai Uniűs Források Felhasználásáért Felelűs Államtitkárságának tájékoztatása alapján, a Terület- és Telepűlésfejlesztési Operatív Program (TOP) ellenőrzéseket követű teljes forrásle hívásának a biztosítása érdekében **lehetűség nyílt a TOP Éves Fejlesztési Keretének (ÉFK) jelentűs keretemelésére. A Kormány Családvédelmi Akciótervéhez, illetve a Heves Megyei Családvédelmi Akciótervhez szorosan kapcsolódva, kifejezetten bölcsűdei férűhelyek létesítésére nyílt további lehetűség.**

A **2018. évi eredményességmérésű felűlvizsgálat** miatt országosan szűkségessé vált a 6% mértékű forráscsűkkentés a TOP 2., 3., 4. valamint 5. prioritáson az indikátorcélok nem teljesítése miatt, egyűttal ezen forrásokkal megemelésre került a TOP 1., indikátorcélokat jól teljesűtű prioritás keretösszege. Az **eredményességmérésű tartalékok átvezetése** az Operatív Program módosításával volt végrehajtható, amely részeként az átcsoportosítással arányosan csűkkentésre került a nem teljesűtű prioritások célértéke, továbbá megemelésre kerül az átcsoportosítással kedvezményezett prioritás indikátor elvárása.

Ezt az átrende zűdűést befolyásolta, hogy **árfolyamnyereségbűl adódóan tűbblet források jelentek meg a TOP-ban. Mindezek egyűttesen mintegy 4,2 mrd Ft szabad forrást tettek ki Heves megyére vonatkoztatva**, mely fedezetűl szolgált a már nyertes projektek megvalósítása kapcsán jelentűs esetleges költségnövekmény igényeknek, de új projektek támogatására is lehetűség nyílt. Ehhez kapcsolódóan az Irányító Hatóság azt kérte, hogy a megyei önkormányzat jelűlje meg, hogy mely konstrukciókban és milyen összeggel kéri a felhívások újranytását.

A Kormány családvédelmi akciótervének részeként erűs szándék mutatkozott a bölcsűdei férűhelyek bővítésére, fejlesztésére, amely egybecsengett a Közyűlés által elfogadott Heves Megyei Családvédelmi Akcióterv ez irányű célkitűzéseivel is. Ezen szándék alátámasztásaként **a TOP-1.4.1 intézkedésére** a fentieket meghaladóan további forrásokat biztosított az Irányító Hatóság. Ez részben a 2018-ban hazai forrásra benyűjtott és még el nem bírált projektek TOP-bűl való finanszírozását jelentette, mely megyénkben 7 projektet jelentett valamivel **tűbb, mint 600 millió Ft összegben.** Másrészt új bölcsűdei projektek megvalósítását ösztűnözte az Irányító Hatóság, melyhez a megyei önkormányzatok közreműködését kérte az igények felmérésével. Ennek érdekében levűlben kerestűk meg a telepűlésű önkormányzatok vezetűit, tájékoztatva őket a megnyílt lehetűségrűl. A visszajelzések alapján mintegy 3,5 Mrd Ft forrásigény mutatkozott tűlnyomó részt új bölcsűdék létesítésére vonatkozóan. **A TOP-1.4.1 konstrukció keretén belűl így 4,126 Mrd Ft állt rendelkezésére a Heves megyei telepűléseknek.** Mindezeknek megfelelően újranytási kérelem került benyűjtásra, amely az Irányító Hatóság által jóváhagyásra került.

Magyarország Kormányának a 2019. évi fejlesztéspolitikai célokrűl és a 2018. évi fejlesztéspolitikai célok teljesűléséről szűlű 1025/2019. (II. 11.) határozata (továbbiakban Határozat) alapján minden egyes Operatív Programnál gondoskodni szűkségűs az **N+3 szabály** teljesítéséről a forrásvesztés elkerűlése érdekében, a Határozat 4. pontjában megjelűlt le hívási munkaterv, valamint az 1. mellékletében előírt 2019. évi költségnyilatkozat-benyűjtási terv megvalósításáról. A Pénzügyminisztérium, mint a Terület- és Telepűlésfejlesztési Operatív Program Irányító Hatósága a 2019. évi munkaterv első félèves arányos előrehaladásának biztosítása, továbbá az intézményrendszer kapacitásainak folyamatos terhelése érdekében kérte a Projektgazdák egyűttműködését. A Heves Megyei Önkormányzati Hivatal Terűletfejlesztési és Terűltrende zűési Osztálya a MÁK vizsgálata alapján figyelemfelhívás céljából 248 projekt tekintetében összesen 100 Projektgazdát keresett meg a fejlesztések kapcsán elvár t számle benyűjtás összecszerűségét illetűen.

A fentiekben hivatkozott 2018. évi eredményességmérés alapján a nem teljesülő TOP 2., 3., 4. és 5. prioritások **eredményességmérési tartaléka átcsoportosításra** került a TOP 1. prioritására, a TOP 4. számú módosításával. Ezáltal módosultak a prioritásoknak és az intézkedéseknek az OP-ban rögzített keretösszegei. Az eredményességi tartalék átcsoportosításán kívül – az ITP végrehajtásával kapcsolatos korábbi bizottsági és közgyűlési tájékoztatókban már jelzett – **TOP többletforrások felhasználását érintően szövegszerű kiegészítések** kerültek beépítésre az egyes országos (pl. Magyar Falu Program, Családvédelmi Akcióterv) és megyei programokhoz való kapcsolódás bemutatására. Az Operatív Program módosításának elfogadását követően mindezen szövegszerű kiegészítések beépítésre kerültek a **Heves Megyei Önkormányzat Közgyűlése 7/2020. (I.31.) sz. közgyűlési határozatával elfogadott ITP módosításba**.

Az egyes intézkedésekre vonatkozó forrásátcsoportosítás magával hozta a kapcsolódó indikátor vállalások felülvizsgálatát is. A Heves Megyei Önkormányzat Közgyűlése a 7/2020. (I.31.) sz. közgyűlési határozatával elfogadott ITP módosításban az egyes intézkedésekre tervezett forrásnagyságok arányában vállalta az eredményességi kerethez tartozó ún. kulcsindikátorokat, az egyéb indikátorok szempontjából vállalásokat pedig nem tett.

2020. április hónapban az Irányító Hatósággal közösen felmérésre kerültek a nem megfelelő előrehaladással bíró TOP projektek. A Heves Megyei Önkormányzat megkereste a projektgazdákat, az érintett települések önkormányzatait és a projektmenedzsment feladatokat ellátó szervezeteket. A települési önkormányzatoktól, illetve projektmenedzsment szervezetektől visszaérkezett, projektek előkészítésére, a megvalósítás folyamatára vonatkozó információkat a megyei önkormányzat megküldte az Irányító Hatóság részére.

A COVID-19 világszintű pandémiás helyzet alatt is folytatódott az ITP végrehajtása. A 2014-2020 programozási időszakban az egyes európai uniós alapokból származó támogatások felhasználásának rendjéről szóló 272/2014. (XI. 5.) Korm. rendelet 57/A. § (4) bekezdése, a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (a továbbiakban: Möt.) 59. § (3) bekezdése, valamint a közgyűlés és szervei Szervezeti és Működési Szabályzatáról szóló 12/2014. (XII.15.) önkormányzati rendelet (a továbbiakban: SZMSZ) 2. melléklet III. fejezetének 4.1.1. és 4.1.3. pontjai alapján a **Heves Megyei Közgyűlés Döntés-előkészítő és Pályázatértékelő Ideiglenes Bizottsága átruházott feladat- és hatáskörét gyakorolva** a katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXVIII. törvény 46. § (4) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján a **Heves Megyei Közgyűlés elnöke veszélyhelyzeti határozatokat hozott**.

Továbbá a **Heves Megyei Közgyűlés Elnöke** az egyes, a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program felhívásaira benyújtott támogatási kérelmekkel kapcsolatban a **Heves Megyei Közgyűlés hatáskörét gyakorolva hozott veszélyhelyzeti döntéseket** figyelemmel a 2014–2020 programozási időszakban az egyes európai uniós alapokból származó támogatások felhasználásának rendjéről szóló 272/2014. (XI. 5.) Korm. rendelet 64. § (4) és 65. § (1a) bekezdéseire.

A fenti döntésekről rendszeresen tájékoztatást kaptak a Közgyűlés tagjai, és a hivatali tájékoztatókban is részletesen bemutatásra kerültek ezen döntések. A **Heves Megyei Közgyűlés a 2021. június 25-én tartott ülésén a 46/2021. (VI. 25.) sz. határozatával** a Közgyűlés elnökének a 478/2020. (XI. 3.) Korm. rendelettel és a 27/2021. (I. 29.) Korm. rendelettel elrendelt **veszélyhelyzetben hozott ilyen tárgyú döntéseiről szóló beszámolóját jóváhagyólag elfogadta**.

A 2014-2020 programozási időszak második felében a projektek megvalósítását a kivitelezési árak megemelkedése nehezítette. A lefolytatott közbeszerzési eljárások során a kedvezményezettek által kapott árajánlatok összege rendszerint meghaladta a Támogatási Szerződésekben rendelkezésre álló támogatási összegeket. Ilyen esetekben a kedvezményezettek elsősorban megpróbálták úgy műszaki tartalmat csökkenteni, hogy a Támogatási Szerződésekben vállalt indikátor értékek elérése ne kerüljön veszélybe. Amennyiben a csökkentett műszaki tartalommal ismételt megindításra került közbeszerzési eljárások eredményeként újfent a rendelkezésre álló összeg feletti ajánlatok érkeztek, a kedvezményezettek a 272/2014. (XI.5.) Korm. rendelet alapján többletforrás igényel fordulhattak a TOP Irányító Hatósága és a területi szereplő felé.

Az ITP (2014-2020) végrehajtását érintően fontos megemlíteni, hogy az Irányító Hatóság a Közreműködő Szervezettel együtt folyamatosan nyomon követte és követi a projektek előrehaladását. Az Irányító Hatóság

közlése szerint 16 db projekt esetében vannak a projekt megvalósításával kapcsolatban fennakadások. A nehézségek okai elsősorban az időben legutoljára meghirdetett felhívásokban kapott támogatások okán az értelemszerűen „kései” projektindítás, közbeszerzések és egyéb eljárások (pl. területszerzés) elhúzódása, illetve a költségnövekmény igények elbírálásának időigénye.

Vármegyei forráskeret alakulása

A 1612/2016. (XI. 8.) Korm. határozat alapján a TOP-ból Heves vármegyének 41,69 Mrd Ft összeg állt rendelkezésére eredetileg. A fentiekben bemutatottak alapján azonban jelentős többletforrásra is volt lehetőség pályázni, illetve a költségnövekmény igények is növelték a forrásfelhasználást. A támogatott projektkeresőben rendelkezésre álló adatok alapján 61,3 Mrd Ft megítélt támogatási összegre vonatkozóan volt megkötve Támogatási Szerződés Heves vármegyében.

a TOP prioritásai és intézkedései	forrásallokáció (mrd Ft)	forráslekötés (mrd Ft)
1. prioritástengely: Térségi gazdasági környezet fejlesztése a foglalkoztatás elősegítésére	18,263	27,797
1.1. – Helyi gazdasági infrastruktúra fejlesztése	7,563	9,043
1.2. – Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés	4,17	4,945
1.3. – A gazdaságfejlesztés és a munkaerő mobilitás ösztönzését szolgáló közlekedésfejlesztés	3,074	4,180
1.4. – A foglalkoztatás segítése és az életminőség javítása családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztésével	3,456	9,629
2. prioritástengely: Vállalkozásbarát, népességmegtartó településfejlesztés	6,931	14,782
2.1. – Gazdaságélénkítő és népességmegtartó településfejlesztés	6,931	14,782
3. prioritástengely: Alacsony széndioxid kibocsátású gazdaságra való áttérés kiemelten a városi területeken	9,438	10,230
3.1. – Fenntartható települési közlekedésfejlesztés	4,417	3,895
3.2. – Önkormányzatok energiahatékonyságának és a megújuló energiafelhasználás arányának növelése	5,021	6,335
4. prioritástengely: A helyi közösségi szolgáltatások fejlesztése és a társadalmi együttműködés erősítése	2,661	3,373
4.1. – Egészségügyi alapellátás infrastrukturális fejlesztése	0,673	1,020
4.2. – A szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának bővítése, fejlesztése	0,851	1,133
4.3. – Leromlott városi területek rehabilitációja	1,137	1,220
5. prioritástengely: Megyei és helyi emberi erőforrás fejlesztések, foglalkoztatás-ösztönzés és társadalmi együttműködés és foglalkoztatás-ösztönzés	4,4	5,104
5.1. – Foglalkoztatás-növelést célzó megyei és helyi foglalkoztatási együttműködések (paktumok)	3,251	3,845
5.2. – A társadalmi együttműködés erősítését szolgáló helyi szintű komplex programok	0,423	0,544
5.3. – Helyi közösségi programok megvalósítása	0,726	0,714
	41,693	61,286

Az ITP-ben vállalt vármegyei eredmény indikátorok teljesülése

A vármegyei ITP-ben a vármegyének a megítélt forrásokhoz mérten eredményindikátorokat kellett vállalnia, melynek időközi mérésére az Irányító Hatóság részéről 2018. év végén került sor. A vármegyei indikátorvállalások aktuális állása kapcsán 2024. márciusában kaptunk tájékoztatást, melyet az Irányító Hatóság az EPTK adatai alapján készített.

Az alábbi táblázatok a kimeneti kulcsindikátorok teljesülését mutatja be az egyes TOP prioritásokon belül:

I. prioritás: Térségi gazdasági környezet fejlesztése a foglalkoztatás elősegítése

1. A fejlesztett vagy újonnan létesített iparterületek és ipari parkok területe

Vármegye által vállalt célérték 2023. év végére:	87,06 ha
A szerződések alapján vállalt indikátor érték:	161,38 ha

A vármegye a 2023. évre vállalta 87,06 ha indikátor érték teljesítését; a szerződéses állomány szerinti vállalási érték 2023. évre 161,38 ha. Jelenleg a 2023. évi célérték 185 %-os túlteljesítéséről beszélhetünk. Az országos indikátor teljesülés is nagyon jól áll, hiszen 285%-os túlteljesítést látunk.

2. A felújított vagy korszerűsített utak teljes hossza

Vármegye által vállalt célérték 2023. év végére:	18,08 km
A szerződések alapján vállalt indikátor érték:	37,25 km

A vármegye által vállalt 2023. évi célérték 18,08 km teljesítése volt. Az Irányító Hatóságtól kapott adatok alapján a megvalósult 37,25 km a 2023. évi célérték 206 %-os túlteljesítését jelenti. Az országos indikátor teljesülés nagyon jól áll, hiszen 207 %-os túlteljesítést látunk, amely szinte teljesen megegyezik a vármegyében elért értékkel.

3. Fejlesztett, 0-3 éves gyermekek elhelyezését biztosító férőhelyek száma

Vármegye által vállalt célérték 2023. év végére:	593 db férőhely
A szerződések alapján vállalt indikátor érték:	143 db férőhely

A települések által az teljesített indikátor értékek elmaradtak az előzetesen vállaltaktól, melynek legfőbb oka az volt, hogy a TOP-1.4.1-15 számú felhívás esetében a fő cél új bölcsődei férőhelyek kialakítása, fejlesztése lett volna, azonban a megkötött Támogatási Szerződések jelentősebb része inkább az óvodák felújítására, bővítésére fókuszált. A kulcsindikátor esetében a vármegye által teljesítendő 2023. évi célérték 593 db férőhely volt. Ennek az

indikátornak a teljesülését segítette elő a 2019. évben megjelentetett TOP-1.4.1-19 számú felhívás, mely kizárólag a bölcsődei férőhelyek fejlesztésére fókuszált. Az indikátor definiálás alapján viszont az új bölcsődei fejlesztések új férőhelyei a kulcsindikátor teljesüléséhez nem járultak hozzá. A szerződéses állomány szerinti tényérték (143 férőhely) továbbra is elmaradt a vármegye által vállalt célértéktől (593 férőhely). Az országos indikátor teljesülés 48 %-on állt, amely a vármegyei érték (24,11 %) duplája, de itt sem országos, sem vármegyei szinten nem érjük el a vállalást.

II. prioritás: Vállalkozásbarát, népességmegtartó településfejlesztés

4. Városi területeken létrehozott vagy helyreállított nyitott terek

Vármegye által vállalt célérték 2023. év végére:	65 421,24 m ²
A szerződések alapján vállalt indikátor érték:	186 367,00 m ²

A 2023. évi indikátor célértékhez viszonyítva a tényérték alapján megállapítható, hogy a 2023. évi célértéket 285 %-on túlteljesítettük. Mivel a szerződéses állomány szerinti vállalási érték 186 367,68 m² volt, így várakozásainknak megfelelően a korábbi beszámolóhoz képest javultak a teljesített indikátor értékek. Az országos indikátor teljesülés nagyon jól áll, hiszen 223 %-os túlteljesítést látunk, amelyet vármegyénk 62 százalékponttal túl is teljesít.

III. prioritás: Alacsony szén-dioxid kibocsátású gazdaságra való áttérés kiemelten a városi területeken

5. Kialakított kerékpárforgalmi létesítmények hossza

Vármegye által vállalt célérték 2023. év végére:	41,51 km
A szerződések alapján vállalt indikátor érték:	56,64 km

A 2023. évi célértékhez viszonyítva a megvalósítás 136 %-os túlteljesítést jelent. Az országos indikátor teljesülés nagyon jól áll, hiszen 162 %-os túlteljesítést látunk. Vármegyénk, bár nem éri el az országos túlteljesített indikátor értékét, de így is jól teljesít ezen kulcsindikátor vonatkozásában.

6. Üvegházhatású gázok becsült éves csökkenése

Vármegye által vállalt célérték 2023. év végére:	4 407,51 tonna CO ₂ egyenérték
A szerződések alapján vállalt indikátor érték:	3 829,37 tonna CO ₂ egyenérték

Az Üvegházhatású gázok becsült éves csökkenése című indikátor esetében a 2023. évi célérték megvalósításában 87 %-on állt vármegyénk. Az országos indikátor teljesülés 87 %-on állt, amely a vármegyei értékkel megegyezik, így ezen kulcsindikátor vonatkozásában sem országos, sem vármegyei szinten nem érjük el a vállalt mértéket.

IV. prioritás: A helyi közösségi szolgáltatások fejlesztése és a társadalmi együttműködés erősítése

7. Fejlesztéssel érintett egészségügyi alapellátást nyújtó szolgálatok (benne: házi orvos, házi gyermekorvos, fogorvosi, védőnői szolgálat és kapcsolódó ügyeleti ellátás, iskola-egészségügyi ellátás) száma

Vármegye által vállalt célérték 2023. év végére:	29 db
---	-------

A szerződések alapján vállalt indikátor érték:	54 db
---	-------

A vármegyében a vállalt indikátorok közül a 2023. évi célértéket nézve 186 %-os túlteljesítés jelentkezett. A szerződéses állomány szerinti vármegyei vállalási érték 54 db. Az országos indikátor teljesülés nagyon jól áll, hiszen 170 %-os túlteljesítést látunk. Vármegyénk az országos teljesítést ezen kulcsindikátor elérésénél 16 százalékponttal teljesíti túl.

8. Helyreállított lakóegységek városi területeken

Vármegye által vállalt célérték 2023. év végére:	61 lakóegység
A szerződések alapján vállalt indikátor érték:	34 lakóegység

A TOP-4.3.1-16 sz. felhívás megvalósítása nagyban függött a TOP-5.1.2-15 sz. felhívás megvalósításától. A TOP felhívásokon belül, a korábbi települési visszajelzések és tapasztalatok alapján ezen felhívások megvalósítása az egyik legtöbb energiát igényelte (pl.: célcsoport elérése), így ezen felhívások megvalósítása haladt a legnehezebben és időben is a leglassabban. A „Leromlott városi területek rehabilitációja” (szociális városrehabilitáció) című konstrukciónál az adatok szerint a pályázók a helyi igények alapján egyéb fejlesztéseket tartottak fontosabbnak, mint az eredményességi indikátort jelentő lakóegység felújításokat, így a kulcsindikátor teljesítésére vonatkozó elmaradás előre látható volt.

Az Irányító Hatóság által küldött EPTK adatok alapján a szerződéses állomány szerinti vállalási érték ennél az indikátornál 34 lakóegység volt. Az országos indikátor teljesülés 65 %-on állt, amely a vármegyei értéknél (55,7 %) magasabb, azonban sem az országos, sem vármegyei szinten nem érjük el a vállalt kulcsindikátor értéket.

V. *prioritás: Megyei és helyi emberi erőforrás fejlesztések, foglalkoztatás-ösztönzés és társadalmi együttműködés*

9. A foglalkoztatási paktumok keretében munkaerő-piaci programokban résztvevők száma

Vármegye által vállalt célérték 2023. év végére:	2 172 fő
A szerződések alapján vállalt indikátor érték:	2 465 fő

Az Integrált Területi Program szerint az indikátorvállalás a vármegyei és a 7 db helyi paktum együttes vállalását jelenti. 2020. évben elindult a helyi paktumokban is a célcsoport bevonása. A COVID-19 vírus 2020. évi megjelenése, illetve 2021. évi tetőzése ezen projektek megvalósításának a fontosságát tovább erősítette – a munkanélküliség nagyobb mértékű tényerésének megakadályozásában ezek a felhívások is részt tudtak vállalni. A vármegyei paktum a korábban tervezett 2021.09.30. nappal nem zárult le, hanem 629,6 millió Ft-os forrás ráemelés történt, ami a vármegye által teljesítendő célértéket és teljesített indikátor értéket is módosította. A vármegyei paktum projekt zárása 2023.11.30. napra módosult. A 2023. évi emelt célértéket már 113 %-ra teljesítettük az Irányító Hatóságtól kapott adatok alapján. Az országos indikátor teljesülés nagyon jól áll, hiszen 133 %-os túlteljesítést látunk, ettől vármegyénk 20 százalékponttal elmarad, de az elvárt célértéket túlteljesítettük.

10. Helyi társadalmi akciókban résztvevők száma

Vármegye által vállalt célérték 2023. év végére:	6 551 fő
A szerződések alapján vállalt indikátor érték:	14 391 fő

Az indikátor értékek teljesüléséhez kisebb részt a szociális városrehabilitációs projektek ESZA konstrukciójának projektjei, nagyrészt a helyi identitás és kohézió erősítése című, TOP-5.3.1 sz. felhívásra benyújtott települési pályázatok járultak hozzá. Az országos indikátor teljesülés nagyon jól áll, hiszen 123 %-os túlteljesítést látunk.

Vármegyénk 219,6 %-os túlteljesítésével jóval meghaladja az országos értéket, azt 96,6 százalékponttal meg is haladja. Összességében elmondható tehát, hogy a 2023. évi vármegyei célértéket többszörösen teljesítettük.

Forrásfelhasználási módok alkalmazásának eredményei

Az ITP tervezése során lehetőség volt bizonyos keretek között forrás elkülönítésre. Ez alapján a következő lehetőségek álltak rendelkezésre:

- kedvezményezett csoport,
- fejlesztési cél,
- földrajzi célterület meghatározása, illetve
- a területi szereplő saját projektjei

Mindezek alapján a következő forrásfelhasználási módok kerültek alkalmazásra:

- a TOP 1.1 intézkedés esetében a megye kedvezményezett járásainak 1,432 mFt forrás került allokálásra.
- A TOP 1.2 intézkedés esetében 2.000 mFt került elkülönítésre a kiemelt üdülőkörzetek részére.
- TOP 1.4 intézkedés esetében a megye egész területéről érkeztek be fejlesztési igények, de az intézkedés esetében 281 mFt került elkülönítésre a fejlesztési célterület (új bölcsődei férőhelyek kialakítása) érdekében. Továbbá a Családvédelmi Akciótervhez kapcsolódóan lehetőség volt a TOP-1.4.1-19 felhívás keretén belül 4 126 millió forint többletforrás felhasználására.
- Csapadékvíz-elvezető rendszerek kialakítása és rekonstrukciója céljából 1 milliárd Ft összegű forrás került meghirdetésre (TOP-2.1.3-16), amely földrajzi célterületként, a Magyar Falu Programhoz kapcsolódóan az 5000 fő alatti települések részére volt felhasználható.
- A TOP 3.1 intézkedés esetében a kerékpárút fejlesztésekre volt fordítandó ezen intézkedés forráskeretének min. 2.350 mFt nagyságú része.
- A TOP 3.2 intézkedés forráskeretének csaknem 1.068 mFt nagyságú forrása, a komplex – építészeti és gépészeti beavatkozásokat együttesen alkalmazó – energetikai beruházások megvalósítását szolgálta.
- TOP 5.1 intézkedés esetében a megyei foglalkoztatási paktum létrehozása és működtetése, továbbá a foglalkoztatáshoz kapcsolódó ESZA típusú tevékenységek megyei felügyelete és koordinációja hatékonyságának biztosítása indokolta a megyei önkormányzat számára 1.730 mFt nagyságú forrás biztosítását.
- TOP 5.3. intézkedés esetében 0,463 mrdFt nagyságú forrás felhasználását, a kedvezményezett járásokra (komplex programmal fejlesztendő, fejlesztendő és kedvezményezett járások) és kedvezményezett településekre (fejlesztendő, kedvezményezett és átmenetileg kedvezményezett) került allokálásra.

A forrásfelhasználási módok hatályosulását a forráslekötések alapján a következő táblázat mutatja be:

a TOP prioritásai és intézkedései	forrásfelhasználási mód (mrd Ft)	forráslekötés (mrd Ft)	arány (%)
1.1. – Helyi gazdasági infrastruktúra fejlesztése	1,432	4,864	340%
1.2. – Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés	2,000	2,868	143%
2.1. – Gazdaságélénkítő és népességmegtartó településfejlesztés	1,000	5,929	593%
3.1. – Fenntartható települési közlekedésfejlesztés	2,350	3,675	156%
3.2. – Önkormányzatok energiahatékonyságának és a megújuló energiateljesítés	1,068	5,408	506%

arányának növelése

5.1. – Foglalkoztatás-növelést célzó megyei és helyi foglalkoztatási együttműködések (paktumok)	1,730	2,120	123%
5.3. – Helyi közösségi programok megvalósítása	0,430	0,321	75%

A végrehajtás szervezeti keretei

A Heves Megyei Önkormányzati Hivatal döntően részt vett a területi tervek kialakításában, előkészítette a Megyei Közgyűlés előterjesztéseit. Biztosította továbbá a döntés-előkészítés területi szereplőre háruló adminisztratív feladatainak ellátását.

A Heves Megyei Közgyűlés döntéseinek előkészítését tervezési feladatok szempontjából a Heves Megyei Közgyűlés Vidékfejlesztési és Határon Túli Ügyek Bizottsága segítette, míg a támogatási kérelmekkel kapcsolatosan a Közgyűlés Megyei Döntés-előkészítő és Pályázatértékelő Ideiglenes Bizottsága járt el. Ez utóbbi bizottság munkájáról, meghozott döntéseiről folyamatosan tájékoztattuk a Közgyűlést.

A Heves Megyei Önkormányzat, többségi befolyása mellett működve vagy egyszemélyi tulajdonosként, a jogszabályban meghatározott területfejlesztési, vidékfejlesztési, valamint projektmenedzsmenti, projektelőkészítési és -megvalósítási közfeladatok ellátása céljából négy céggel rendelkezett és rendelkezik jelenleg is:

- Heves (Vár)Megyei Térségfejlesztési Nonprofit Kft.
- Agria Térségfejlesztési Nonprofit Kft.
- Heves (Vár)Megyei Területfejlesztési Ügynökség Nonprofit Kft.
- Heves (Vár)Megyei Fejlesztési és Koordinációs Nonprofit Kft.

A cégek fő feladata, hogy a területfejlesztési elképzelések – főként a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program (TOP), illetve a TOP Plusz pályázatok keretében történő – megvalósításának szakmai támogatásával (támogatási kérelmek összeállítása, tanulmányok készítése, menedzsmenti feladatok ellátása) segítse a vármegye települései fejlesztési projektjeinek megvalósítását. A nonprofit gazdasági társaságok tevékenységüket a tulajdonos Önkormányzattal kötött Közfeladatellátási megállapodás keretei között végezték és végzik.

A Vidékfejlesztési és Határon Túli Ügyek Bizottsága 2024. április 16-i ülésén egyhangúlag támogatta a határozati javaslat közgyűlési megtárgyalását és a határozati javaslat elfogadását.

Kérem a beszámolót megtárgyalni és a határozati javaslatot elfogadni szíveskedjenek!

Eger, 2024. április 16.

dr. Juhász Attila Simon

Törvényességi szempontból ellenőriztem:

dr. Barta Viktor
vármegyei jegyző

Közygylési határozati javaslat:

Heves Vármegye Önkormányzatának Közygylése megtárgyalta és elfogadja a Heves Vármegye Integrált Területi Programjának (2014-2020) megvalósításáról szóló beszámolót.

**Felelős: dr. Juhász Attila Simon
Heves Vármegye Önkormányzata
Közygylésének Elnöke
Határidő: értelem szerint**

